

Norsk Forbund for
Utviklingshemmede

Husbanken
post@husbanken.no

Oslo den 8. februar 2015

Lån og tilskudd til omsorgsboliger i Trøgstad kommune

NFU vil be Husbanken om ikke å bidra med tilskudd og finansiering av det planlagte omsorgskomplekset i Trøgstad kommune. Prosjektet har vært under planlegging i lang tid. Det inneholder 24 leiligheter, med tilknyttet dagsenter. Etter møte med Husbanken, sier rådmann Tor-Anders Olsen til avisen Smaalenene den 06.02.2015 at det er all grunn til å tro at Husbanken vil støtte prosjektet. Rådmannen anslår byggestart om et års tid.

Prosjektet er i strid med politiske målsetninger på feltet. Prosjektet er i strid med Husbankens regelverk for investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem. Prosjektet er i strid med FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Institusjonene for mennesker med utviklingshemning, ble nedlagt i 1991. I 1989 hadde den gjennomsnittlige institusjonen 24 beboere, dvs. samme størrelse som prosjektet Trøgstad kommune nå planlegger. Sentralinstitusjonene ble nedbygd gjennom 1970- og 1980-årene. Det ble satset på biinstitusjoner i kommunene. Den gjennomsnittlige biinstitusjonen hadde i 1989 13 beboere. Planene i Trøgstad kommune, bryter med en politikk som Stortinget enstemmig tok avstand fra. Føringerne på feltet, gjennspeiles blant annet i:

- Avviklingsloven, hvor formålet var:
  - a) *Å bedre og normalisere levekårene for mennesker med psykisk utviklingshemming.*
  - b) *Å legge forholdene til rette for at personer med psykisk utviklingshemming så langt som mulig kan leve og bo selvstendig og ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre.*
  - c) *Å fremme en avvikling av institusjonsomsorgen for mennesker med psykisk utviklingshemming og fremme utviklingen av alternative tilbud.*
- St.meld. 47 (1989-90), hvor det blant annet sies:
«Mennesker med psykisk utviklingshemming skal sikres en nøktern og god bolig etter de samme normer som offentlig boligpolitikk forøvrig legger opp til, jf. St.meld. nr. 34 (1988-89) Boligpolitikk for 90-årene og Innst. S. nr. 297 (1988-89). Videre skal lokalisering og utforming ikke skille dem fra boliger for andre mennesker.» (se side 51)
- Husbankens rundskriv fra reformperioden (HB-1212 og HB-1255), hvor det blant annet presiseres:

- «Det skal fortrinnsvis ikke være mer enn 4 boenheter i et bofellesskap»
- «Ved vurdering av lånesøknad vil det bli lagt stor vekt på at boligene lokaliseres i et vanlig bomiljø. Bygging av nye boliger på institusjonsområde eller konsentrasjon av boliger for mennesker med spesielle hjelpebehov, kategoribebyggelse, skal unngås.»
- «Det skal fortrinnsvis ikke samlokaliseres mer enn 4-6 boenheter på et begrenset tomteareal.»
- «Antall boenheter vil bli vurdert i forhold til tomtas omkringliggende bebyggelse og befolkningssammensetning.»
- «Erfaring viser at boliggrupper med maksimalt 3-4 boenheter kan anbefales.»
- Helse- og omsorgskomiteens [innstilling 54 S \(2011-2012\)](#):
  - «Komiteen viser til at ett av formålene med reformen var en avvikling av institusjonsomsorgen, og at normaliseringsprinsippet om at utviklingshemmede, så langt det er mulig, skal ha rett til samme levekår og valgfrihet som andre, var gjennomgående i reformen.»
  - «Ansvarsreformen skulle sikre mennesker med utviklingshemning muligheten til selvstendige liv i samfunnet. Institusjonalisering er en motsats til reformens intensjon. Komiteen er særlig bekymret for tendensen til å bygge stadig større omsorgssentra som via en pleiebase skal gi tjenestetilbud til mennesker med utviklingshemning og andre grupper. I den forbindelse vil komiteen vise til viktigheten av at Husbankens virkemidler og regelverk understøtter målsettingen om frie og selvstendige liv. Komiteen mener prosjekter som klart avviker fra ansvarsreformens intensjon, ikke bør støttes.»
  - «Komiteen er bekymret for at organisatoriske begrunnelser i økende grad brukes for å begrunne manglende selvbestemmelse. Komiteen understreker at tjenestetilbud utmåles etter en individuell vurdering til den enkelte, og at det derfor ikke er anledning til å tildele tjenester kollektivt. Det er komiteens syn at det er av stor viktighet å følge boligsituasjonen til mennesker med utviklingshemning tett for å hindre tendenser til reversering av ansvarsreformen på tross av politisk enighet om det motsatte.»
  - «Komiteen viser til at det ved implementeringen av ansvarsreformen ble gjort presiseringer fra Kommunaldepartementet til Husbanken i dokumentet: Retningslinjer og minimumskrav for Husbankens vurdering av boliger for mennesker med psykisk utviklingshemning. I retningslinjene fastslo departementet at antallet boenheter ved samlokalisering burde begrenses til to til fem enheter. Komiteen slutter seg til denne vurderingen og understreker forpliktelsene som følger av den. Komiteen viser videre til at Stortingets intensjon ved ansvarsreformen var å avslutte et kapittel med institusjoner for å sikre retten til selvstendige liv. Oppbygging av institusjoner bryter med denne intensjonen.
- Arbeids- og sosialkomiteens [innstilling 127 S \(2013–2014\)](#):

«Komiteen viser til at det ved implementeringen av ansvarsreformen ble gjort presiseringer fra Kommunaldepartementet til Husbanken i dokumentet: Retningslinjer og minimumskrav for Husbankens vurdering av boliger for mennesker med psykisk utviklingshemning. I retningslinjene fastslo departementet at antallet boenheter ved samlokalisering burde begrenses til to til fem enheter. Komiteen slutter seg til denne vurderingen og understreker forpliktelsene som følger av den. Komiteen viser videre til at Stortingets intensjon ved ansvarsreformen var å avslutte et kapittel med institusjoner for å sikre retten til selvstendige liv. Oppbygging av institusjoner bryter med denne intensjonen.»

- [Husbandens retningslinjer for tildeling av investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem](#), pkt. 6.5:

«Det understrekes at boenhetene ikke skal ha institusjonsliknende preg, og dette prinsippet skal bli hensyntatt i planlegging og utforming av boenhetene. Boenhetene bør også plasseres i ordinære og gode bomiljøer slik at prinsippene om normalisering og integrering oppfylles. Det er en forutsetning at ulike brukergrupper ikke samlokaliseres på en uheldig måte»

- [FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne](#):

Artikkel 19, Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet, pkt. A:

- «at mennesker med nedsatt funksjonsevne har anledning til å velge bosted, og hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre, og ikke må bo i en bestemt boform,»
- Danmark ble rapportert for den statlige finansieringen av kommunal institusjonsbygging. FN-komiteen som overvåker statenes etterlevelse av konvensjonen uttalte:

«The Committee recommends that the State party end the use of State-guaranteed loans to build institution-like residences for persons with disabilities; that it amend the legislation on social services so that persons with disabilities may freely choose where and with whom they live, while enjoying the necessary assistance to live independently; and that it take measures to close existing institution-like residences and to prevent the forced relocation of persons with disabilities, in order to avoid isolation from the community. » ([Concluding observations on the initial report of Denmark](#), side 6)

I tillegg til å være for stort, inngår ikke prosjektet som planlegges i Trøgstad som en del av den ordinære bebyggelsen, men er plassert i et område med skole og andre kommunale institusjoner. Det planlegges et dagsenter i forbindelse med omsorgsboligene, noe som også bryter med normaliseringsprinsippet og forsterker preget av omsorgsgetto. Den planlagte blandingen av diagnosegrupper er også svært uheldig.

NFU ber Husbanken om ikke å bidra med tilskudd og finansiering av det planlagte prosjektet. NFU lokalt har i lang tid kjempet mot prosjektet og for en løsning som er i samsvar med nasjonale føringer og internasjonale konvensjoner. Husbanken bør benytte anledningen til å veilede, slik at Trøgstad kommune kan drive en forsvarlig boligpolitikk også overfor mennesker med utviklingshemning.

Jens Petter Gitlesen

Forbundsleder

Kopi:

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Likestillings- og diskrimineringsombudet